

Wymagania do opanowania z edukacji dla bezpieczeństwa w klasie ILO

Uczeń potrafi:

Podstawy pierwszej pomocy

1. O czym będziemy się uczyć na lekcjach Edukacji dla bezpieczeństwa – zasady bezpieczeństwa (kontrakt i zasady oceniania):
 - a. rozwijanie osobistych zainteresowań ucznia i integrowanie wiedzy przedmiotowej z różnych dyscyplin
 - b. rozwijanie wrażliwości społecznej i moralnej
 - c. rozwijanie u uczniów szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości
 - d. traktowanie uporządkowanej, systematycznej wiedzy jako podstawy umiejętności
 - e. nabywanie nawyków systematycznego uczenia się, porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania
 - f. wymienia główne założenia programowe przedmiotu
 - g. wypowiada się na temat swoich zainteresowań, oczekiwań wobec nauczyciela oraz proponowanych treści i metod pracy
 - h. rozumie znaczenie zredagowanych zasad pracy na lekcjach Edukacji dla bezpieczeństwa
 - i. planuje swoją naukę zgodnie z wymaganiami przedmiotowymi.
2. Organizacja pierwszej pomocy:
 - a. rozumie znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę
 - b. zna zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym:
 - unikania narażania własnego zdrowia
 - oceniania własnych możliwości
 - rozpoznawania potencjalnych źródeł zagrożenia w kontakcie z uszkodzonym
 - wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi, stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej
 - c. zna wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce np. domowej, samochodowej
 - d. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc:
 - wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe
 - wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu.
 - e. przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby uszkodzonej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
3. Kontrola funkcji życiowych:
 - a. opisuje rolę układu oddychania, krążenia i układu nerwowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu; rozumie, jakie są następstwa zaburzeń czynności tych układów
 - b. podaje definicję, wymienia cele i zadania pierwszej pomocy; wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy

- c. potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia:
 - wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia”
 - wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia
 - wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych
 - d. podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy.
 - e. przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
 - f. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc.
4. Utrata przytomności:
- a. zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną:
 - wymienia objawy utraty przytomności
 - ocenia przytomność poszkodowanego
 - ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund)
 - wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej
 - udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło–żuchwa
 - układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej bezpiecznej
 - zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny
 - systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej
 - b. przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
 - c. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc.
5. Resuscytacja krążeniowo--oddechowa dorosłych:
- a. zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną:
 - ocenia przytomność poszkodowanego
 - ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund)
 - b. zna i wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej:
 - wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”; wymienia jego oznaki
 - podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia
 - opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej
 - wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości
 - omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia
 - wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą
 - opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej; zna algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych z użyciem AED
 - przedstawia sytuacje, w których można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej

- c. przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
 - d. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc
 - e. podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy.
6. Resuscytacja krążeniowo--oddechowa dzieci:
- a. zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną:
 - ocenia przytomność poszkodowanego
 - ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund)
 - b. zna i wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej:
 - wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”; wymienia jego oznaki
 - podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia
 - opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych
 - wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości
 - omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia
 - wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą
 - przedstawia sytuacje, w których można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej
 - c. przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
 - d. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc
 - e. podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy.
7. Zadławienia:
- a. wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu:
 - wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia
 - omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia
 - wykonuje na manekinie rękoczynny ratunkowy w przypadku zadławienia
 - wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci
 - b. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc
 - c. podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy
8. Rany, krwawienia i krwotoki:
- a. - zna zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn:
 - wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu
 - opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn
 - wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny oraz opatrunek uciskowy
 - wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy
 - b. zna zasady pierwszej pomocy w sytuacji wystąpienia zagrożenia z użyciem broni konwencjonalnej:
 - zna definicję masywnego krwotoku
 - umie zatamować krwotok przy pomocy opaski uciskowej

- c. przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
 - d. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc
 - e. podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach.
 - f. podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy.
9. Sposoby opatrywania ran:
- a. zna zasady pierwszej pomocy w sytuacji wystąpienia zagrożenia z użyciem broni konwencjonalnej:
 - stosuje stażę taktyczną
 - umie zatamować krwotok przy pomocy opaski uciskowej
 - potrafi zatamować krwotok przy użyciu opatrunku uciskowego, potrafi zatamować krwotok z trudno dostępnych miejsc: pacy, pachwiny, szyja,
 - zna zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia przy użyciu akronimu uciekaj, schowaj się, walcz
 - b. przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
 - c. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc
 - d. podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach.
10. Uszkodzenia kości i stawów:
- a. zna zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn:
 - wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu
 - opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn
 - wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu)
 - zna i stosuje zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta)
 - w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji, wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny
 - wymienia sytuacje, w których może dojść do urazów kręgosłupa
 - opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa
 - przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa
 - wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy
 - b. przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
 - c. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc.
11. Oparzenia termiczne i chemiczne:
- a. rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach:
 - wyjaśnia pojęcie „oparzenie”, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń
 - omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego
 - demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny
 - wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci

- b. przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
- c. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc
- d. podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy.

12. Podtopienia:

- a. rozumie, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy osobie podtopionej:
 - opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia, wyjaśnia zagrożenia związane z wodą
 - wyjaśnia różnicę między podtopieniem a utonięciem
 - odtwarza etapy pomocy w podtopieniach, podejmuje w sytuacji symulowanej czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu)
 - wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w akwenach wodnych
- b. podaje przykłady zagrożeń w środowisku wodnym
- c. przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
- d. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc
- e. podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy.

13. Zatrucia:

- a. rozumie, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy w zatruciach:
 - omawia zatrucie tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi, wymienia ich objawy
 - opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi
 - w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby podejrzanej o zatrucie
- b. podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach
- c. przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
- d. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc
- e. podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy.

14. Pogryzienia, użądlenia, wstrząs, udar i zawał:

- a. podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, w lasach
- b. rozumie, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy we wstrząsie:
 - zna najważniejsze przyczyny wstrząsu, wymienia zagrożenia z niego wynikające
 - stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego (ułożenie, ochrona przed wychłodzeniem, wsparcie psychiczne poszkodowanego)
- c. przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć
- d. wie, jak prawidłowo wezwać pomoc.

Przygotowanie do działań ratowniczych w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (wypadków masowych i katastrof).

15. Międzynarodowe prawo humanitarne:

- a. wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego oraz wymienia podstawowe dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie,
- b. omawia podstawy prawne funkcjonowania obrony cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej,
- c. identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony dóbr kultury.

16. Ochrona ludności i zwierząt:

- a. wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi oraz zna możliwości wykorzystania środków podręcznych i masek przeciwgazowych do ochrony ludzi przed szkodliwym wykorzystaniem toksycznych środków przemysłowych oraz bojowych środków trujących
- b. omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę oraz wie, jakie materiały można wykorzystać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry
- c. wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami
- d. potrafi omówić sposób użycia indywidualnego pakietu przeciwchemicznego jak również indywidualnego pakietu radioochronnego
- e. wyjaśnia znaczenie pojęć: odkażanie, dezaktywacja, dezynfekcja, deratyzacja
- f. wyjaśnia na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne.

17. Służby ratownicze:

- a. wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa
- b. Medycznego
- c. wymienia i charakteryzuje ochotnicze służby i podmioty ratownicze, takie jak: Ochotnicza Straż Pożarna, Gorskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.

18. Ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach:

- a. definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych
- b. charakteryzuje zasady zachowania się ludności oraz zna miejsca ukrycia się po ogłoszeniu poszczególnych alarmów
- c. omawia zasady ewakuacji ludności i środków materiałowych
- d. wskazuje drogi ewakuacji w szkole
- e. rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny
- f. potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu swojego zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach
- g. omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych
- h. wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność
- i. wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia
- j. uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice.

19. Zagrożenia naturalne, budowlane i komunikacyjne:

- a. opisuje obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania
 - b. rozpoznaje zagrożenia i ich źródła; zna zasady postępowania podczas pożaru, w przypadku wypadków komunikacyjnych, w czasie zagrożenia powodzią, w przypadku katastrofy budowlanej, wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym, odnalezienia niewypału lub niewybuchu, zagrożenia lawiną, intensywnej śnieżycy
 - c. przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych
 - d. wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi
 - e. charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy; wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego oraz potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego
 - f. w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer).
20. Zagrożenia związane z działalnością człowieka:
- a. w zakresie zagrożenia terrorystycznego wyjaśnia pojęcie terroryzmu; wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych oraz omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego)
 - b. wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy i zna procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia oraz wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy i wie, jaka powinna być na nie właściwa reakcja
 - c. wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji
 - d. rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach
 - e. omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę oraz wie, jakie materiały można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry
 - f. wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami.

Bezpieczeństwo państwa i edukacja obronna

21. System bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej:
- a. identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i całego państwa
 - b. zna i wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa
 - c. rozumie istotę oraz zna elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi
 - d. zna i określa zakres działania wybranych organizacji proobronnych, których definicję określa ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o Obronie Ojczyzny (Dz. U. poz. 655), zwanych dalej „organizacjami proobronnymi”
 - e. zna i wymienia nazwy formacji służb mundurowych układu pozamilitarnego państwa oraz wyjaśnia zadania tych służb w systemie bezpieczeństwa państwa

- f. wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa.
22. Powinności obronne i kryzysowe władz, instytucji oraz obywateli:
- a. zna i rozumie rolę świadczeń obywateli na rzecz obronności oraz zadań i kompetencji władz państwowych i samorządowych w tym zakresie
 - b. rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny
 - c. podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem
 - d. orientuje się w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego i rozumie jego istotę; wyjaśnia znaczenie pojęć „siatka bezpieczeństwa” i „infrastruktura krytyczna”
 - e. w oparciu o właściwą terminologię dokonuje analizy wybranych zjawisk społecznych (stany nadzwyczajne).
23. Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej.
- a. omawia zadania, struktury oraz podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
24. Reagowanie w sytuacji zagrożenia działaniami wojennymi:
- a. zna ograniczenia organizmu ludzkiego związane z brakiem snu, wody i pożywienia oraz wpływem czynników atmosferycznych na możliwości przetrwania
 - b. potrafi wyjaśnić zjawisko paniki oraz omawia sposoby jej przeciwdziałania
 - c. zna i rozumie, jak wykorzystać środki podręczne do zwiększenia szans przetrwania
 - d. zna możliwości pozyskiwania wody i pożywienia występujących w środowisku naturalnym.
25. Cyberbezpieczeństwo w wymiarze wojskowym:
- a. zna zasady identyfikacji podstawowych zagrożeń cyberbezpieczeństwa
 - b. zna i rozumie wybrane definicje cyberbezpieczeństwa zawarte w ustawie
 - c. z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1369, z 2021 r. poz. 2333 i 2445 oraz z 2022 r. poz. 655) oraz dokumentach NATO
 - d. potrafi określić podział ról w czasie współdziałania układu militarnego z podmiotami układu pozamilitarnego
 - e. potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać złożone wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa.
26. Zasady posługiwania się bronią:
- a. zna zasady składania i rozkładania broni.
27. Bezpieczeństwo podczas strzelania:
- a. potrafi wykonać strzelanie z wykorzystaniem: broni kulowej, pneumatycznej, replik broni strzeleckiej (ASG), strzelnic wirtualnych albo laserowych
 - b. zna zasady zachowania się na strzelnicy
 - c. zna zasady bezpiecznego i efektywnego posługiwania się bronią strzelecką